

filologică a lui Ioan Bogdan, iar subsemnatul a întreprins studierea pe baze noi a operei istorice a lui Ioan Bogdan². În cele ce urmează vom înfățișa, pe scurt, unul din aspectele mai puțin cunoscute ale bogatei activități a lui Ioan Bogdan și anume legăturile lui cu știința filologică polonă și cu slavistii poloni, la sfârșitul secolului al XIX-lea.

* * *

Ioan Bogdan s-a născut în 1862 la Brașov. După ce și-a trecut acolo bacalaureatul, în 1882 s-a înscris la Universitatea din Iași, unde a studiat istoria. După terminarea studiilor universitare la Iași, a fost trimis pentru studii la Universitatea din Viena, unde în 1887—1888 a audiat cursurile lui Vatroslav Jagić³, renumitul filolog slav, la catedra căruia și-a început și inițierea în limba polonă modernă.

Convins de Vatroslav Jagić, că « pentru studiile sale ar fi esențial să petreacă cîtva timp în Polonia și Rusia »⁴, Ioan Bogdan pleacă în toamna anului 1888 în Rusia pentru a se adăpa la izvorul bogat al științei istorico-filologice ruse, a cărei superioritate de necontestat o recunoștea însuși V. Jagić⁵.

În anii 1888—1890 slavistul român a făcut studii serioase la Universitățile din Petersburg și Moscova, audiind cursurile renumitului filolog, paleograf și istoric literar rus A.I. Sobolevski și pe cele ale lui P.A. Sircu, specialist în domeniul literaturii vechi sud-slave și slavo-române⁶. Ca rezultat al studiilor și cercetărilor făcute de Ioan Bogdan în Rusia, între slavistul român și istoricii și filologii ruși s-au încheiat legături de strînsă prietenie, ale căror urme se păstrează în cele 16 scrisori rusești primite de slavistul român de la prietenii săi ruși între 1890 și 1914 și care sînt încă inedite, aflîndu-se în posesiunea autorului acestor rînduri⁷.

Dintre celelalte popoare slave Ioan Bogdan — așa cum ne-o dovedește corespondența sa inedită și opera sa — a întreținut cele mai strînse legături cu polonii. Slavistul nostru — care ulterior a fost proclamat « doctor honoris causa » al Universității din Cracovia — a început cunoașterea poporului polon prin învățarea limbii polone.

Încă din 1887—1888, la Viena, alături de cursul de limba croată al lui V. Jagić, de cel de slovenă al lui Štrekel' și de cel de cehă al lui Fr. Pastrnek, Ioan Bogdan a început să învețe limba polonă modernă cu polonezul Lecyewski⁸,

² În articolul *Elemente progresiste în opera lui I. Bogdan*, în « Anuarul Institutului de Istorie din Cluj » pe 1958 (sub tipar).

³ Cf. V. Jagić în « Archiv für slavische Philologie », vol. XXXVII, 1920, p. 555.

⁴ *Ibidem*.

⁵ Cf. scrisoarea lui V. Jagić către I. Bogdan, Viena, 13/25. XII. 1888 în care fostul său profesor îi scrie: « în privința studiilor slave i se cuvine. Universității din Petersburg inițietate față de cea din Viena, atît de săracă în această privință, încît trebuie să se mulțumească cu firimiturile ce cad de la bogata masă a vecinilor din răsărit » (ap. I. Lupaș, *Ioan Bogdan în lumina unor fragmente din corespondența sa*. București, 1945, p. 20).

⁶ Pentru stabilirea cronologiei stagiului lui I. Bogdan la universitățile rusești, vezi, între altele, mss. 5228 la Biblioteca Academiei R.P.R., Secția manuscrise, scrisoarea lui V. Jagić către I. Bogdan din 11/23. VIII. 1889, la I. Lupaș, *op. cit.*, p. 21 și scrisoarea lui I. Bogdan către Iacob Negruzzi, Petersburg, 10. III. 1890, la Biblioteca Acad. R.P.R., Autografe, V, plic. 65.

⁷ Mulțumim și pe această cale prof. I. Lupaș pentru bunăvoința cu care ne-a pus la dispoziție scrisorile rusești, polone și bulgare din corespondența lui Ioan Bogdan.

⁸ Cf. manuscrisele lui I. Bogdan de la Biblioteca Academiei R.P.R., Secția Manuscrise, Mss. 5229 și scrisoarea lui V. Jagić către B. M. Leapunov, Viena, 15/27. XI. 1887, în *Документы к истории славяноведения в России*, Moscova Leningrad, 1948, p. 130.